»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ «БРАИНКУ«
на годину — К 28·— или 35·— дин
на по године К 14·— или 17½ »
на четврт год. К 7·— или 8¾ »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација »Браника« налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 289. У Новом Саду, у суботу 30. децембра 1906. (12. јануара 1907.) Година XXII.

Сложили се!

Камо среће, да можемо овако ускликнути: да су се странке сложиле на нашем народно-црквеном сабору! Али нису се радикали сложили са онима, с којима би требало да се сложе у интересу наше народно-црквене автономије, већ се сложили са неким другима, који су их до сад из дна душе мрзили и презирали. А то су *српске социјалисте.*

Баш поводом кикиндскога мандата орган српских социјалиста, који сада изилази у Бечкереку, „Народни Глас“, ударио је у други „глас“. До сада је „Народни Глас“ на сва уста грдио радикале, а у првом реду њиховога „вожда“, кога је називао и убицом, и опсенаром, и швиндлером, и *трбушаром* и свакојаким именом. Главни назив радикала био је социјалистичном листу „трбушари“.

Но ово се променило. Од када су поред Славка Милетића, који је служио за декорацију, отишла два „трбушара“: Михајловић и Миладиновић у Кикинду, да кортешују за *Биримца* против Полита, социјалистични лист у Бечкереку променио је своју тактику.

Познато је, да је прошле жетве био велик страјк у Кикинди од стране радника жетелаца против српских газда у Кикинди. Сада после говора дра *Пушника* на народно-црквеном сабору у Карловцима у ствари мандата Политовога, социјалистичном листу у Бечкереку постали су честити Срби у Кикинди: *Будишини* и *Богдани „Цигани“* и „Власи“. Против кога су управо кортешовали радикали „трбушари“ у Кикинди? Баш против Будишиних и Богдана као приврженика Политових. Па наравно да су социјалистичном листу преко ноћ „радикалски трбушари и швиндлери“ постали *савезници* кикиндских српских социјалиста.

Е па лепо! Само не би требало да ово чују и знају друге социјалисте у Угарској, јер би брзо дошао бојкот против такових социјалиста. Данас социјалисте у Угарској сматрају *народносну странку* као најближу социјалистичној у толико, што се и народносна и социјалистична странка ослањају на најшире слојеве народа. До сада социјалистична странка у читавој Угарској није дошла у противност са народносном странком. Напротив, при *Јуригину* процесу у Пожуну словачке социјалисте најживље су демонстровали у корист народноснога посланика. У Будимпешти пак вођа социјалиста *Гросман* заузео је становиште у корист народности, јер социјалисте не ће да дирају у особине појединих народности, немају ништа против употребе језика појединих народности, у опште не дирају у народно биће појединих народа у Угарској.

А шта раде српске социјалисте у Кикинди? Они праве савез са српским радикалима, са српским Кошутовцима против српскога народноснога посланика, који тамо на угарском сабору стоји у опреци са Кошутовцима, са читавом мађарском коалицијом. Могу-ли и смеју-ли то да чине српске социјалисте, ако исповедају она начела, ако стоје у оној опозицији, у којој стоје остале социјалисте у Угарској? Знају-ли те српске кикиндске социјалисте, да данас у Угарској социјалисте баш највише мрзе Кошутовце? А шта су данас српски радикали, него савезници Кошутоваца и данашње коалиционе владе!

Али у Кикинди довољно је било, да дође један Миша Михајловић, па да *бенета* безазленим социјалистама: како Полит *„не воли“* народ, како не мари, кад *„сиротиња цвокоће на зими“* — па да кикиндске социјалисте постану савезници радикала и да гласају на Биримца. Имају-ли свести те социјалисте, да гласају баш на једнога бившега робијаша, као да у социјалиста нема бољих људи? Знају ли те кикиндске социјалисте, да тај Миша Михајловић, који „мари“ за сиротињу и који не ће да она „цвокоће на зими“, лепо седи при врућој пећи и воза се на својим лепим коњима и каруцама!

Није давно, како је „Народни Глас“ грдио радикале, што хоће да остану код „масних лонаца“ у Карловцима, па само за то се брину за автономију, а данас тај исти „Народни Глас“ повлађује оним кикиндским српским социјалистама, који су ступили у савез са српским радикалима.

А јесу-ли те српске социјалисте у Кикинди баш *праве социјалисте*? Ми бисмо рекли, да *нису.* Начело правих социјалиста је *рад*, по оној српској: нема хлеба без мотике! Лењтине ми не можемо никад рачунати у социјалисте.

За то, што се при жетви летос у Кикинди неке социјалисте нису могли погодити са газдама, хајде таки веруј Миши Михајловићу и таки гласај за љубав радикала на Биримца против народноснога посланика па се онда *изједначуј* са мађарском *центријом*, која је при избору за државни сабор такођер гласала *против* Полита! Дакле социјалисте и центрија! Таман је мађарски центрија пријатељ социјалистама! Да смо весели!

Па јесу-ли оне социјалисте, који су по упутству радикала поднели тужбу против Политова мандата на карловачки сабор, баш праве социјалисте? Ми држимо, да *лене Цигане* нико не рачуна у социјалисте, јер лењтине само шкоде социјалистама.

„Народни Глас“ требао би мало боље да проучава велики проблем социјализма. Није доста писати против „капута“, „буржоазије“, против газда и богаташа, већ ваља стајати *на висини* данашњега социјализма. Ваља проучити велико социјалистично питање у Француској, Белгији, Немачкој, па знати, шта је писано од Луј-Блана, па све до Милрана. Ако се хоће *деоба* земље, то онда није социјализам, већ комунизам. Ако се пак хоће да употребе насилна средства, то је онда анархизам.

И ми имамо осећаја за сиротињу, особито за српску сиротињу. Право је и мора се сиротињи помоћи и за то смо ми сасвим сагласни, да треба решење великога проблема социјалнога, једнаким кораком да иде у Угарској као и у другим земљама. Али са дражењем против капута, против „буржоа“, против газда, а најмање са савезом радикалским, не може се решити велико социјално питање.

Ако српске социјалисте у Кикинди хоће да праве савез са радикалима, са приврженицима данашње мађарске коалиционе владе, то ће они и њихов лист „Народни Глас“ брзо бити бојкотирани од социјалиста у Угарској.

⊙

У очи позоришне скупштине.

Мене је жалосно стање нашег позоришта јако потресло. Још нас је врло мало, који смо придонели са своје стране по нешто, док се оно створило. Па зар већ ми да дочекамо, да се сруши оно, што се подигло тешком муком?!

У том погледу изнесено је код нас већ више предлога, на који би се начин том злу доскочило те се осигурао опстанак нашег народног позоришта, које се с правом може сматрати за просветно средиште, јер живо утиче на све друштвене слојеве, нарочито пак силно и трајно утиче на младеж, будећи у њој жудњу за остварењем оних идеалних слика, које се на позорници нижу и развијају као живе слике из српске прошлости.

У нашег народа постоји старински обичај, да се онај, који на први дан Божића први дође у кућу, да поздрави Божић, доносећи, као што вели, *здравље*, *срећу* и *веселье* — а то је *полаженик* — сматра за најмилијега госта, кога ниједан српски домаћин и ниједна српска домаћица не ће пропустити а да га не обдари ма и најмањим милодаром. Па зар не би српски народ, тај највећи српски домаћин, могао за свога полаженика прогласити Српско Народно Позориште, то своје духовно мезимче, те га као таквог и у палати и у кући и у колеби обдарити онако, како је од старине свикао чинити са својим полаженником?

А ево и начина, на који би се то можда могло и извести! Да се у сваком српском месту образује одбор, који би одабрао неколико родољубивих младића, па да ти иду као полаженици од куће до куће и у затворен ковчежић да купе прилоге. Та зар би било у српском дому срца, које би кадро било одбити онога који му доноси божји благослов у породицу?

Полаженици би предали скупљени новац месном одбору а овај би га послао централном одбору Друштва за Српско Народно Позориште у Нови Сад. Централни би одбор сваком месном одбору послао признаницу и потврду, да је прилоге примио, па би се потврда у црквеном одбору тога места имала сравнити са посланом сумом те онда оставити на сахрану у архив црквено-школске општине као светао пример млађем нараштају. Како се пак не би могла у листовима штампати силна имена свију приложника, то би ваљало читко и разговетно написати имена свих оних домаћина, који су полаженике обдарили, па онда тај списак у ходнику општинске куће у сваком месту приковати на зид тако, да га свако у свако доба може читати.

У листовима пак могла би се објавити места и суме, колико је у ком месту скупљено, те би се тиме добио и као неки топломер родољубља у нашег света. А прилози оних, којима је Бог дао, да могу народно мезимче обдарити и богатије, морали би се уз имена приложника штампати и у српским листовима.

Кад би се то понављало сваког Божића, не би прошло много времена, па би наше Народно Позориште не само било осигурано него би и процветало те било видљив споменик српске свести, српског родољубља и српске културе!

Савка Суботић.

Народно-црквени сабор.

IX. СЕДНИЦА.

Ср. Карловци, 19. дец. 1906. (1. јан. 1907.)
(Од нашег изаслатог извештача.)

Годинама гњаве радикали и њихов новосадски орган цео српски народ неким *дефраудацијама* патријарха *Бранковића*; радикалима је било једно од главних кортешких средстава у народу баш то, што су непрестано телалили, како ће они „отерати патријарха“, само „док обере кукурузе“, а даљска добра ће „поделити народу“. Године су пролазиле, а Бранковић још увек седи на престолу српских патријараха, а чардаци му сваке године све пунији кукуруза.

Тако су *радикали живели* од дефраудација патријархових, али они, као рођени неваљалци, у исто време су *бестидно клеветали* прво српску народну слободоумну, па после и српску народну самосталну странку, као и воће тих страњака: да „бране патријарха“, да су „патријархови јатаци“ и шта ту већ све није налагала радикалска мафија са својим „вождом“!

Свима тим радикалским лажовима дата је песница у чело на данашњој саборској седници. Српска самостална странка није хтела даље да трпи *радикалски швиндлерај*: да с једне стране преко свог органа вичу, да је патријарх дефраудант и да његове дефраудације *други* забашурују, а овамо с друге стране радикали у сабору и у саборском одбору седе уз колено том „дефрауданту“ патријарху. Да једном буде крај лицемерној игри радикалне странке, српска самостална странка је у овој седници поднела *решан предлог у ствари дефраудација патријархових.* Др. Душан *Поповић* је образложио тај предлог тако, да свака његова реч беше *тежак ударац* за радикале, који су се врпољили и покушавали несланим опаскама да се извуку из *фаталног положаја*, у који их доведоше самосталци. И она галеријска публика, која је дошла да види, како ће радикали *бријати патријарха*, запрепаштена је гледала, како *радикали не ће, да се те „патријархове пригоде“ одма претресају,*

него *предлажу, да се та ствар упути ревизионом одбору*, где би је, наравно, појела помрчина, „Застава“ би и даље клепетала о дефраудацијама патријарха Бранковића, клеветала би противничке странке, да су „патријархови јатаци“, а радикалске главешине би и даље лепо седели уз колено патријарху Бранковићу и љубили га у скут и у руку! Онај народ на галеријама чуо је у овој седници, да су *радикали данас у сабору ћутали као сиње кукавице*, кад је *патријарх, сав црвен у лицу, тресну руком о сто* и викнуо: „То је **НИТКОВЛУК**, казати, да сам ја штогод дефраудирао!“ Ни зуба не помолише на тај шамар радикалски дрекавци, који су против патријарха јунаци само по зборовима и по сувачама, а кад су пред њим, они му се подвлаче под ноге као истучено псето, шта више *сад су се већ и* **опријатељили** *с патријархом*, те је близу време, кад ће се испунити пророчанство првог пророка после Христа, дра Мише *Михајловића*: да ће патријарх још предводити радикале пред „високу“ владу!

Радикалско неваљалство се у овој седници показало у свој својој наготи. Данас је јасно, да су управо *радикали јатаци патријархови*. Они су већ у овој седници покушавали, да се преко тих „патријархових пригода“ пређе на дневни ред, јер знају, да би се испоставила сва ниска улога радикала у читавој тој ствари, коју су радикали годинама експлоатисали у своје себичне цели. Али *самосталци нису дали радикалима да врдају и да и даље варају народ*: патријархова ствар мора доћи још пред сабор, па ће се онда видети, шта је управо истина о тим дефраудацијама патријарховим.

*

Патријарх отвара седницу у 10 с. 10 м. и позива перовођу, да прочита записник прошле седнице.

Перовођа чита записник VIII. седнице, који се оверовљава с неким опаскама дра Миладиновића, дра Ђурђевића и дра Јов. Радивојевића-Вачића.

Председник јавља да је стигло више *поднесака*. Међу овима су *нацрти за 6 уредаба*, које подноси саборски одбор, као и протест Ђанте *Сивачког* из Сентомаша против избора изборника у истом месту. Тај протест стигао је саб. одбору тек 14. (27.) дец. 1906.

Др. Душан **Поповић** пре дневног реда у име својих другова подноси овај

прешни предлог:

„Потписани чланови српске народне самосталне странке и посланици на српском народно-црквеном сабору у Карловцима подносе овај прешни предлог:

Поводом тим, што се српској народној самосталној странци од стране саборске већине непрестано добацује, да она тера на сабору опструкцију;

поводом тим, што главни орган радикалне странке, „*Застава*“, не престаје у томе саборску већину помагати;

поводом тим, што исти орган ту тобожњу опструкцију приказује као настојање, да се онемогући сазнање истине гледе на, по „Застави“, *неисправне рачуне Његове Светости* Патријарха;

поводом тим, што исти орган тврди, да је рад српске народне самосталне странке на сабору спречавање, да пред овај сабор дођу и неких 80.000 Круна, којима је, по „Застави“, Његова Светост Патријарх оштетио српске народне црквене фондове;

видећи, да *саборска већина о томе ћути*; видећи, да је и извештај Саборског Одбора тако састављен, да га је потписао и сам Патријарх, —

српска народна самостална странка *одбија са гнушањем подметања главног органа радикалне странке*, па свесна важности свога корака и приправна из њега извући конзеквенције, — предлаже, имајући права на своју обрану као и на сазнање истине у том питању, да се питање тих рачуна и те оштете *мимо осталог* извештаја стави на дневни ред — пак *да се саборски одбор одмах извести о томе, шта је истина у ствари* — чиме ће се удовољити праву целокупног српског народа у митрополији, да сазна праву и чисту истину и дати прилика саборској већини, да увиди једном, да српска народна самостална странка не само у том не пречи, него га позива, да у виду беспримерних денунцијација „Заставиних“ учини све оно, што је као већина дужна учинити.“ (Бурно, дуготрајно: „Живео!“ и тапшање на десници.)

Перовођа **Соларић** чита овај *прешни предлог* посланика Светозара *Прибићевића* и другова:

„Потписани предлажемо, да се изабере одбор од 15 лица, у којем ће бити заступљене све странке, а који ће имати задатак, да покуша споразум међу посланицима народним с једне и представништва народног с епископима с друге стране, што се тиче организаторског и у опће законодавног рада овог сабора. Пошто се сврши верификација, да се узму у расправу најпрешнији предмети, као што је уредба о издавању зајмова, а за тим да се *сабор одгоди* и у редовно време — између Ускрса и Духова — сазове, да тада на основу извештаја тога одбора свој организаторни и законодавни рад предузме.“

Др. Ж. **Миладиновић** чита текст честитке краљу о Новој Години. (Усваја се уз усклике: *Живео краљ!*)

Др. **Вујић** предлаже у име финансијског одбора, да се стенографима, с обзиром на огромни посао, повиси дневница на 30 Круна, а писарима на 5 Круна. (Усваја се.)

Др. Јов. **Радивојевић-Вачић** као известилац одбора за дневни ред предлаже, *да* се после верификације одма предузме *уредба за издавање зајмова* из фондова, па онда *манастирска уредба*.

Светозар **Прибићевић** вели, да мора престати *вршташ*, по ком чланови одбора за дневни ред др. Богдан *Медаковић*, Лаза *Обреновић* и др. Милан *Мандић нису ни обавештени о седницама* овог одбора. Протестира против таког начина сазивања седница одборских. Ако то тако и даље потраје, сматраћемо за дужност, да иступимо из одбора.

Др. **Миладиновић** правда одбор тим што је саборска седница дуго трајала, те није било времена, да се чланови известе. У осталом одбор не би донео другачије решење, све да су били присутни сви чланови.

Председник: Држим, да о одборским закључцима морам бити свагда извештен ја као председник сабора. (Лаза **Обреновић**: Одбори морају имати записнике о својим седницама! — Гласови на десници: А, немају радикали записника! — Милан **Будисављевић**: Они имају све *накнадно*! — Др. Миша **Михајловић**: *Немојте нас гњавити толико!* — Милан **Будисављевић**: Ви нас *гњавите незаконитостима!*)

Прелази се на *дневни ред*. На дневни ред је стављен прво *прешан предлог дра Душана Поповића и другова*.

Председник позива дра Поповића да образложи свој предлог.

Др. Душан Поповић: Ја и моји другови дубоко жалимо, што морамо да изнесемо ово, што је у прешном предлогу, али нас од почетка овог сабора приказују као непатриотичан елеменат, као бранноце патријархове. Самосталној странци пребацује се, да су у овај сабор дошли с једном непатриотском задаћом, да одбране Њ. Св. патријарха од нападаја радикалне странке. И премда ту седимо већ доста времена, и премда ни од већине ни од мањине није ни споменута Њ. Светост ипак „*Застава*“ *назива нас патријарховим савезницима*. Тако нас приказују „Застава“ и већина, што се зове радикална странка. Али та иста већина, која говори толико исто као и ми, не говори ништа о патријарховој афери. Док ми с љубављу, с најбољим уверењем вршимо своју дужност, дотле нас *сумњиче* пред народом у Угарској као људе, који бране нечију рђаву ствар. Ћутали сте ви, ћутали смо и ми о тој ствари, јер смо то у данашњем положају сматрали за патриотично. Али за то је *цинизам* и *поквареност* оно, што се према нама ради. Др. Миша Михајловић каже, да је *увидео, да између самосталне и радикалне странке не може доћи до споразума*, јер самосталци у сабору вичу, деру се, кукуричу. Ја мислим, да то није и не може бити једини разлог, што није дошло до споразума. (Миша **Михајловић**: Потписујем.) Онда то *начинисте у „Застави“*! Кукурикање не може бити једини разлог, да не буде споразума. Ваља само *поштено* изићи једни другима на сусрет, те ће тако доћи до споразума. *Тог споразума би могло бити* али је вама дошао *моћан veto*. (*Радикали поричу*). Кад поричете, онда констатујем, да је на епархијској скупштини архидијецезе склопљен споразум, а сутра-дан одма каже „Застава“: *Споразума не може бити*. Кад смо због тога питали радикалне посланике, они нам одговорише: *Ми смо овде странка, а друго је „Застава“!* Кад „Застава консеквентно износи о патријарху свакојаке ствари, зашто ви ћутите? Зашто ви радите оно исто, што и ми? *Зашто нас непрестано денунцираше?*

Др. Ж. **Миладиновић**: То је за сокак!

Јован **Бањанин**: А, сад је за сокак!

Др. Душан **Поповић** (Миладиновићу): Такову примедбу не би учинио ни *последњи факин*! **И сокак би био исправнији у овој ствари него ви!**

Српска народна самостална странка мора одбити *подвалу*, да је она дошла овамо да брани туђе präљавштине. Кад се тражи изјашњење од саборског одбора, онда се то мора уважити. *Донесите те рачуне овамо, и ја ћу бити први, који ћу повући конзеквенције*, то јесте: Ако се докаже, да је Њ. Светост патријарх заиста учинио оно, чиме га ви бедите, *ја и моји другови ни часка не би седели у сабору, који има таково председништво*. Зато, овамо с тим рачунима. (Др. **Вујић**: Донећемо!) Ви *већ 4 године доносите те рачуне, па никад да их донесете*. Ви непрестано вучете звоно: *дефрау—данп! дефрау—данп!*, а улазите у саборницу под звуцима тог звона! (Бурно допадање.) *Ви седите у саборском одбору с патријархом*, кога називате дефраудантом. Више не можемо чекати, јер нас „Застава“ непрестано клевеће. Ваше се све јунаштво састоји у том, да седите, кад патријарх улази у сабор. *То може свака шуша учинити*. Није јунаштво седети, кад патријарх улази у сабор, него ту *треба устати и тражити истину*. Ако није истина оно, што ви износите на патријарха, онда треба ућутати, а не друге сумњичити. Та ваљда и у српском народу има граница! (Бурно одобравање.) „Застава“ каже, да ја кукуричем. Ја сам сматрао за своју дужност, да *овако* откукурикнем, а *и ви треба да сте петлови, па да овако кукурикнете*. (Бурно одобравање, смеј и тапшање.) Морате једном већ престати, да *овде радите једно, а у новинама и по зборовима друго*. Ја се не бих осврнао на оно, што се о нама износи по новинама, но то није новинарска патка, него је то оружје, којим се већ 4 године војује против нас и сумњиче нас, е смо *ми* патријархови људи.

Престаните већ једном са речима да је „српски народ кучкин син и да је сисао весело, да му може свако пашче заповедати“. Мене неће сметати, ако „Застава“ каже да сам дрекао, ачио се и кукурикао. Ја кукуричем онако како знам, а не кукуричем ни онако, како хоће Њ. Светост, ни мој пријатељ Светозар Прибићевић, ни господа радикали. Али држим да сам добро учинио, што сам данас кукурикао. Јер *српски народ треба да буде једном на чисто, је ли његов патријарх дефрауданп или не*. С овом подвалом борп се против нас већ четири године. Ми не ћемо моћи запушити уста „Застави“, али ћемо моћи казати: ми смо тражили од саборског одбора извештај и моћи ћемо казати, шта је на ствари, шта је истина. (*Дуготрајно одобравање и усклици: Живео!*).

(Свршиће се извештај о IX седници).

Политички преглед.

— **Угарски сабор**. Заступничка кућа угарског сабора држи данас седницу, у којој наставља расправу о прорачуну просветног портфеља. Јуче пре подне одржан је министарски савет, у којем су учествовали министри *Векерле*, *Кошут*, *Андраши*, *Полоњи*, *Дарањи*, *Јекелфалуши* и *Јосиповић*. Састанак министарског савета био је потребан због тога, што је измењен путни план Његова Величанства. Краљ наиме услед смрти хановеранске раскраљице иде већ данас после подне у Беч те се бр-

ЛИСТАК.

ОСВОЈЕЊЕ БЕОГРАДА ОД ТУРАКА г. 1806.

(Наставак.)

Услед тога је и Карађорђе, кад су нека одељења српске војске зашла дубље у град и доспела до »Делиског конака,« у улици, где се сад налази протестантска црква, зауставио даље продирање српске војске у унутрашњост града, хотећи тим да да̂ времена Турцима Београђанима — ерлијама — да са што мање штете оду из града и доспеју до горње тврђаве, и да оне, који дотле услед страха и забуне нису доспели да то учине, а налазе се у заузетом већ де̂лу града, смести заједно са њиховим породицама у турске џамије, и ту, ради њихове безбедности, стави под заштиту српских стража.

С тога је српска војска, после свега тога, тек око 10 часова пре подне, заузела београдски град у целом његову пространству и избила на крајеве улица̂, које су избијале на само градско поље — Калемегдан.

Сем оне четворице витешких Срба, који су онако пројски изгинули на Сава-капији, при отварању ове у друштву са Кондом и Узун-Мирком, погинуло је при овом освојењу Београда још око педесет јуначких српских војника, — од којих на жалост знамо само име Томе Бастодерца из смедеревског краја. И сви ти пројн, те свете жртве за слободу и веру свога народа, сахрањени су у засебном гробљу на Врачару, — на падини мокролушког потока, где су им захвални Срби подигли скроман споменик.

И рањеника Срби нису имали одвећ много, и ако је борба и окршај био и жесток и крвав.

Војвода Васо Чарапић, који је у брзо издахнуо у Карађорђеву шатору на Ташмајдану, сахрањен је у порти манастира Раковице код Београда, уз саму цркву са северне наше стране, где нема још ни данас свога заслуженог споменика!...

Турски губитци међутим и у рањенима и у погинулима били су многи већи од српских губитака, а према самом њихову бројном стању доста знатни и велики.

Карађорђе је одмах по заузећу града — вароши — издао заповест под претњом смртне казне, да нико не дира ни у шта туђе и турску имовину у граду; а наговештавао је војсци више пута, да се добро чува од пљачке, јер ко се ухвати, биће обешен. Ну и поред тих напомена и заповести двојица се не могаху уздржати већ ударе у пљачку и отимање, те их Карађорђе одмах на месту стрељa, а њихова тела обеси о градске капије за углед другима, који би се усудили поћи њиховим трагом!...

Истога дана, када је освојен град београдски — варош — Карађорђе нареди капетану Радичу, те он још тога вечера и преко ноћ опаше целу тврђаву београдску једном паралелом т. ј. једним ровом и земљаним насипом са стране тврђаве, који је почињао код скомка на Сави, па се свршавао на падинама са стране Дунава. На тај начин Карађорђе је хтео да се заклони од турске пушчане и топовске ватре, с бедемова саме тврђаве.

Свршивши цео тај посао преко ноћ. Срби су се одмах разместили по томе рову и сутра дан почели своју артилеријску ватру противу горње тврђаве.

Капетан Радич Петровић, и ако је преко ноћ при копању те паралеле био погођен непријатељским пушчаним зрном у крста, од чега је после кроз цео свој век остао грбав, — ипак је и тако рањен управљао артилеријском ватром и упућивао Србе, шта и како треба даље да раде против београдске тврђаве.

Ну српска артилеријска ватра на београдску тврђаву није много напосила штете бедемима тврђаве, нити Турцима Београђанима у њој, јер су се сви ови, заједно са својим фамилијама, били настанили у доњем делу тврђаве, доле на Сави, где српски топови са Калемегдана нису могли добро да погађају, — и Срби су одмах увидели, да би много боље и корисније било по њих, а много горе и штетније по Турке, кад би ово бомбардовање тврђаве београдске могли да врше с оног војног острва на Дунаву, под самом тврђавом београдском, да ово острово није случајно аустријско, камо они не смеју да иду.

Али један од Турака Београђана, између многих, који беху заостали у београдском граду — вароши — докаже Карађорђу, да доња половина тог острва припада београдској тврђави, а само горња половина аустријској држави. Чим Карађорђе то сазна, одмах нареди војводи Милоју Петровићу и Вулу Илићу, да с 500 војника и једним топом пређу на то острво. Војвода Милоје заједно с Вулом Илићем и одређеним бројем војника као и с једним топом, пређе 8. децембра на острво, укопа се у њему и за топ сагради јаку батерију.

Кад су Турци сутра дан на једној својој лађи пошли у Земун, да купе хране и друге потребе, запрепастише се, кад их Срби са острва дочекаше ватром из свога топа и својих пушака. Они се одмах вратише натраг у тврђаву, јер им и један возар паде мртав, погођен из пушке буљубаше Ранка из Острожнице.

(Свршиће се).

же морали уредити неки актуални државни послови. Говори се, да се у министарском савету расправљало и о питању поравнања. Министар-председник Векерле је још јуче примљен био од краља у аудијенцију.

Позив на претплату.

Почетком нове године 1907. почиње **нова претплата** за „Браник.“

Можемо са задовољством погледати на наш рад и на одзив српске одабране публике на тај наш рад. Све, што је у Српству солидно и одабрано — то чита наш лист и одобрава правац нашега листа. Ми нисмо спали на то, да торбаримо са нашим листом, и да намећемо наш лист. Правац и садржина нашега листа по себи је препорука нашем листу.

Но за све српске новинаре настала су тешка времена. Покрет међу раденицима захватио је у велико и штампарске раденике. Ми смо увидели донекле оправданост наших штампарских раденика, пошто су међутим и животне намирнице поскупиле. Ми смо после страјка наших штампарских раденика месеца јануара т. г. у споразуму с њима повисили им њихову зараду. Мислили смо, да ћемо овај већи издатак и поред онога већега издатка са повећаним форматом „Браниковим“ моћи издржати. Но октобра т. г. према споразуму свију штампарских раденика у Угарској дошла је нова повишица радницима. Осим тога поскупио је и папир за штампу.

Према тим нашим изванредно повећаним издатцима **не можемо** остати при досадањој цени за наш лист. Ми смо принуђени, као и други српски листови, повисити **годишњу** претплату са **четири** круне, а **тромесечну** са **једном** круном.

Према томе биће са **1. јануаром 1907.** претплата за „Браник:“

на читаву годину **32** К. или 34 дин.
на по године . . . **16** К. или 17 дин.
на четврт год. . . **8** К. или 8·50 дин.

а може се претплатити и **месечно** са **2** круне 75 пот.

Ми очекујемо од наше свесне публике да ће нас са том малом повишицом радо потпомоћи, пошто у садржини „Браника“ добија обилату одштету, а идемо за тим, да сваким даном наш лист усавршавамо.

У других народа, осим претплате, приврженици које странке потпомажу свој орган још особитим обилатим прилозима у новцу. Ми ово од наших приврженика никад нисмо захтевали, него сада из горе наведених узрока са незнатном повишицом од само **једне** круне на **три** месеца молимо читаоце „Браника“ да потпомогну наш лист.

Претплата се шаље поштанском упутницом **на администрацију „Браника.“**

У Новом Саду, 27. децембра 1906.

Управа и уредништво „Браника.“

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 29. децембра 1906.

— **Лагарије једног новинарског уљувка.** У Новом Саду излази под „уредништвом“ познатог младог чивутског кицоша Јожике *Мајера* неки листић, што носи звучан наслов: „Határőr“ („Граничар“), но који лист неке новосадске шаљивчине прозваше „Hordáőr“. Но том „листу“ боље приличи надимак: *новинарски уљувак*, јер где он пусти своју кужну сурлицу, ту на мах остаје траг — *гада*. Тај новинарски уљувак је до сада осумњичио и оклеветао све оне људе — и Србе и Несрбе — који неће да потпомажу одвратну једну клику, која је обукла на себе маску патриотизма, размеће се звучним фразама, а овамо све ради за свој себичњачки интерес. Орган те банде је тај „Хатарер“, који поред осталих „часних“ послова свагда уздиже радикале и „Заставу“, као патриоте, а нас и наш лист гнусно клевета. Ми тај гад чивутски просто одгурнемо ногом или га разгазимо и пљунемо на њ, али сажалимо *праве* и *поштене Мађаре*, којима се за туторе и учитеље у патриотизму намећу такови створови, као што су „Хатарер“ и клика око њега.

Тај исти „Хатарер“ је у свом 3. броју од о. г. назвао „Браник“ „мађарождерским“ листом. Ми, додуше, нисмо појели ниједног Мађара, али ако се „мађарождерство“ састоји у непоколебимој одбрани српскога народа и у сузбијању шовинистичких велеитета, онда нас ни најмање не вређа тај епитет. Само велимо: Тешко овој вароши, док у њеним стварима воде главну реч Јожика Мајер и слична сојтарија у злогласној „биргерпартаји“!

— **Концерат новосадског Женског Сокола.** Синоћ у дворници Мајерова хотела одржани концерат новосадског Женског Сокола био је веома лепо посећен и испао је у сваком погледу, како се само може пожелети. О том концерту донећемо сутра опширнији извештај.

— **Забава у очи Нове Године.** Као увек, тако и ове године приређује управа српске новосадске читаонице сéло у очи Нове Године. Сéло ће бити у великој дворани Мајерова хотела, програм одабран. Умољавају се господа чланови да са својим гостима у што већем броју дођу.

— **Избор пароха.** Из *Рац-Милешића* нам јављају, да је тамо извршен *избор пароха*, те је г. Слободан *Увалић*, досадашњи администратор тамошње парохије изабран са преко две трећине гласова.

— † **Катица удова Досе Поповића.** Из *Ст. Футога* нам стиже изненадна вест, да је тамо јуче 28. дец., у 2 сахата по подне умрла госпођа Катица *Поповићка*, удовица пок. Досе Поповића, а сестричина српског родољуба г. Лазе Дунђерског. Покојна госпођа Катица била је нежна мати и добра Српкиња. Лане ју је задесила велика жалост, кад је изгубила одрасла сина, питомца војничке школе. Нека јој је лака земља и вечна успомена!

— † **Параскева** удова **Будисављевић.** Из *Гостића* у Лици стигла нам је тужна вест, да је тамо 21. децембра 1906. (3. јануара 1907.) преминула честита и заслужна Српкиња, госпођа *Параскева* удова *Будисављевић*. Покојна госпођа Параскева беше у сваком погледу узорита жена и Српкиња, коју је свако високо ценио и уважавао, ко год ју је познавао. Са својим верним другом, Јованом Будисављевићем, парохом у Врховинама, који је умро године 1894., живела је у примерно сретном браку а својој деци: уреднику „Српскога Кола“ и посланику на земаљском сабору Хрватске-Славоније у Загребу и на народно-црквеном сабору у Ср. Карловцима Буду Будисављевићу, професору у карловачкој гимназији, признатом српском књижевнику приповедачу, уреднику „Бранкова Кола“ и народном заступнику на народно-црквеном сабору Милану Будисављевићу, уреднику „Србина“ у Госпићу Петру Будисављевићу и Даринци, удови свештеника Мирка *Петровића*, који је године 1899. у Лесковцу крај Плитвичких Језера погинуо од душманске руке, била је покојница нежна и пожртвовна мати. Нека је лака земља, покој нека је души честите покојнице и нека је вечан помен њену имену!

Новости са стране.

— † **професор др. Павле Мебијус.** У Лајпцигу је јуче у 54. години свог века преминуо славни немачки нервни лечник др. Павле Јулије Мебијус (Möbius). Покојник је написао силна научна дела о живчаним болестима, нарочито о лечењу Базедовљеве болести, о питању наслеђивања и о неурастеничним и сличним појавама.

— † **Хановеранска краљица Марија.** У Гмундену на Траунском Језеру у Горњој Аустрији умрла је прекјуче хановеранска раскраљица Марија, удова последњег хановеранског краља Ђорђа V., који је године 1870. коначно изгубио престо а године 1878. као раскраљ умро у Паризу. Покојница се родила 24. априла 1818., дакле је превалила била 88. годину свог века.

НОВИЈЕ.

Будимпешта, 28. децембра. У данашњој седници заступничке куће перовођа Јован *Бенедек* дао је оставку на пероводско место услед тог, што је искључен из Кошутове странке.

Пријаве инкомпатибилитета, што су учињене против заступника *Аурдее* и *Хоце*, одбијене су, јер им облик није добар.

Заст. *Хепц* (од пучке странке) између осталога рекао је, да треба ограничити број чивутских ђака на будимпештанском свеучилишту.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Неистине о престолонаследнику.

Беч, 29. децембра. Све тврдње, као да је престолонаследник надвојвода Фрања Фердинанд употребио оружану силу да ради његове приватне послове на спахилуцима, сасвим су неистините. Кад је у Конопишту, на имању надвојводину, била поплава, послати су пионири у помоћ. На то је надвојвода имао исто тако права, као и сваки приватан човек. (У аустријској делегацији је пангерманац Франко *Стајн* жестоко напао *фелдцајгмајстера* Фрању Фердинанда, да је војнике одређивао, да му раде на спахилуцима. Ту тврдњу сад побија горње полуслужбено саопштење. — Ур. »Бр.«)

Кошут код краља.

Будимпешта, 29. децембра. Министар трговине Кошут био је код краља на аудијенцији, те му је реферисао о пословима свог ресора.

Угарски сабор.

Будимпешта, 29. децембра. (Заступничка кућа.) У продуженој расправи о просветном прорачуну Словак Бела говори против тог прорачуна.

Догађаји у Русији.

Лођ, 29. децембра. Жандармеријски шеф Шаћко је на улици убијен од 10 људи, који су у исти мах пуцали.

Петроград, 29. децембра. Убица генерала Павлова осуђен је на смрт на вешалима.

Изборна реформа у Аустрији.

Беч, 29. децембра. Заступничка кућа примила је у другом и трећем читању **numerus clausus** у Господској Кући, те је отпочало саветовање о законском предлогу за заштиту чистоће избора.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

ПОЗИВ
Прве Сентомашке Штедионице д. д.
на
XV. редовну главну скупштину,
која ће се одржати
21. јануара (3. фебруара) 1907. г.
у 2 сата после подне
у штедионичким просторијама.

Дневни ред:

1.) Избор 3 члана за оверовљење присутних деоничара.
2.) Извештај управног одбора о пословању и поднашање завршних рачуна за годину 1906. са предлогом о подели постигнутог чистог добитка.
3.) Извештај надзорног одбора.
4.) Давање разрешнице управи и надзорном одбору.
5.) Избор управног одбора.
6.) Избор једног члана у надзорни одбор.
7.) Евентуални предлози.
8.) Избор 3 деоничара за оверовљење скупштинског записника.

У Сентомашу, 5. јануара 1907.

682 1-1 **УПРАВА.**

БРАЋА ВАГНЕР
Нови Сад.
Основана 1866. год. Телефон број 105.
Богато сортирана трговина
деликатеса и спецераја.
Стоваришће, домаћих и иноземских вина.
Праве сремске шљивовице.
Поруџбине из места, достављају се бесплатно у кућу, а са стране, уз франко паковање и брзу
661 4-52 и брижљиву пошиљку.
Брза и кулантна послуга. Цене јефтине.

Леп, велик, врло удобан
СТАН
одмах је за издавање, Касарничка улица бр. 25.
Мита Михајловић
683 1— кућегазда.

1007. szám
1906. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszéknek 1906. évi 11.463., 11.684. számu végzése következtében Sajkásgyörgyei szerb hitelszövetkezetség javára Bugarin Ráda s társai ellen 640 kor. 6 fill. s jár. erejéig 1906. évi október hó 13-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1826 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 1 ló, 50 mm. növés tengeri. lószerszám, 1 kocsi, 1 kukoriczamorzsoló, 1 szecskavágó, 1 boglya gyepszéna, 1 kazal muharszéna, 2800 drb. tégla és 100 mm buza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a titeli kir. járásbiróság 1906-ik évi V. 489/5. számu végzése folytán 340 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi julius hó 13. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és pedig összesen 91 kor. 83 fillérben bíróilag már megállapitott költségek erejéig Bugarin Ráda végreh. szenvedő lakásán Dunagárdonyon leendő megtartására 1907. évi január hó 22-ik napjának délelőtti 3 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Titelen, 1907. évi január hó 6. napján.

REXEDE
680 1—1 ki. végrehajtó.

ЗАЈАМ
на амортизацију
На непокретно имање:
КУЋЕ и ЗЕМЉУ,
на земљу до 3/4 вредности са каматом 4 до 4½% не само I-во, већ на II-го па и III-ће табуларно место са каматом **5** до **6%**, треба само поднети извод из грунтовнице и катастралне књиге. И добра се преузимају и продају ради парцелирања.
Обратити се ваља на:
„AGRARIA“
földhitel és ingatlan forgalmi intézet
658 5—15 NAGY-SZEBFN.

Пољопривредници
који желе, да дођу до здраве, чисте врсте и издржљиве лозе
за насаду винограда,
нека поруче
каламљене лозе
из »Миленијум« расаднице
(Milleniumtelep) Nagyősz
у торонт. жупанији. 656 4-10
Ценовник са вештачким прилозима на мађарском, немачком, српском или француском језику, шаље се бадава и франко.

Најновијих лепеза и накита за балске тоалете.

Нова трговина мушке и женске помодне робе

Душана С. Монашевића

„код **Златне кугле**“ у ћурчијској улици бр. 23. преко пута Браће Миросављевића

препоручује за скорашње празнике и балску сезону своје богато снабдевено стовариште: мушких кошуља, крогнова, манцетни, краватни, цепница, трико-кошуља, долњих сукања и др. 655 5—25

Све врсте ручних радова. Велико стовариште женског белог рубља.

Најбољих кишобрана и Кальача. Велики избор кожних и кончаних рукавица.

Ораја, јабука

и

сувих шљива

нуди најјефтиније

Александар А. Мудрок

Митровица н/С (Срем).

533

Нова радња готових

одела

Панте Спанића у Новом Саду, дунавска ул. бр. 36 добила је огроман избор најмодернијег финог јесењег и зимског одела за мушке, женске и децу.

Цене ниске и утврђене.

509.

АДВОКАТ

Др. ГУИДО СОРЕТИЋ

отворио је своју

адвокатску ПИСАРНУ

у Руми, Колодворска улица бр. 19.

676 2—2

КАШАЉ!

Ко на овај не пази, греши против сопственог тела!

КАЈЗЕРОВЕ

ГРУДНЕ КАРАМЕЛЕ

С ТРИ ЈЕЛЕ.

Лекарски опробане и препоручене против кашља, промуклости, катара, крвавости и катара у ждрелу.

5120 пот. овер. сведочаба доказују, да оне одржавају оно, што обећавају.

Пакет по 20 и 40 потура код:

Омера Поповa у Карлову, *Љ. Стефановића Сина* у Н. Саду, *Карла Ирига* апотек. у Апатину, *К. Пероша* апотек. у Бачаништу, *Светозара Михајловића* апот. у Ст. Пазови, *Паје Вујашковића* у Митровици, *Стевана Штрасера* апот. у Карловцих, *Јос. Хондла* апот. у Руми.

566 10—24

Траже се поуздани

агенти и препродавци

за сва места у Бачкој жупанији.

Понуде ваља слати на: „*Hungaria*“-творницу вештачког ђубрета — сумпорне киселине — и кемичке индустрије деоничарско друштво у **Budapest, V., Fürdö-utcza 8.**

678 2—3

ВЕЛИКА ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

ОТО МАУРЕРА

у Новом Саду, ћурчијска ул. бр. 36. на углу преко пута од *Браће Миросављевића.*

Препоручује своје велико стовариште увек фришке и најбоље шпецерајске робе: шећера, каве, пиринча, зејтина за јело, бадема, ораја, лешника, шљива, мака, ликера, рума, праве сремске шљивовице, минералних вода, теја, разних сирева и риба, ајвара. Сваковрсних боја за кречење и за бојадисање, масном бојом, као и лак за патос, фирнајса, четака. Осим тога држим на стовариштy фришког брашна, соли и добре врсте сапуна.

Цене јевтине. Послуга тачна и брза.

638 4—6

На знање!

Свима православним, католичким, мухамедовским и лужичким Србима у Европи, Америци и Аустралији!

Родио се најомиљенији српски календар

Le Gniavateur

и донео је собом пуну врећу најизврснијих колачића и пуслица гњаваторске књижевности а поврх свега слике најодличнијих бораца гњаваторских идеја из српских крајева.

Ко хоће да се слатко насмеје и заслади дивним преслачцима нека пошље 60 потура

I. Гњаваторском удружењу (Actien-Gesellschaft) у Сремским Карловцима (књижарница Вука Ст. Караџића)

па ће добити франко календар.

674 (2—5)

Мушке и женске конфекције трговина

П. Н. Момировића

у Новом Саду, Главна улица бр. 3.

Услед одмакле сезоне продајем

СВУ ЗИМСКУ РОБУ

као и другу робу, која зимској сезони подлежи **ЈЕФТИНИЈЕ НЕГО ИГДЕ**

а то је по сопственом коштању.

Примећујем, да је код мене роба укусна, модерног кроја и боље квалитета, а што је главно п. н. муштерије налазе код мене 653 5-52

највећи избор у оделу у Новом Саду.

Сремска планинска вина

сопственог производа из мога **каменичког винограда „Парага“** препоручујем п. н. грађанству у боцама и бурадима по јефтиној цени. По жељи шаљем ценовник бесплатно.

Јосиф Шварц

производник вина **Нови Сад.**

637 4—54

Покушајте

и препоручите производе

Видране творнице храњива

у Прагу VIII (Краљ Češka.)

ценовник бадава.

663 (3—6) **P. R. R. C.**

Ориг. величина

творничар:

BURGE, WAAREN

Ridgley Std.

62 ЛОНДОН

Светско призната, најбоља увлака с пером, напуњена мастилом, коју није потребно у мастило умакати.

Генерално заступништво за Аустро-Угарску **Kurländer Lajos Budapest.** V. Váczi-ut No 6.

Шаље франко, кад се новац у напред пошаље за К 4·40, а уз поузеће за К 4·70. по комаду.

ПОЗИВ

на

редовну главну скупштину

„Бачко-потиске штедионице у Ст. Бечеју“

која ће се одржати у њеној кући

20. јануара (2. фебруара) 1907. год. у 2 сата после подне

по овом дневном реду:

1.) Именовање два деоничара у верификациони одбор.
2.) Избор три деоничара за оверовљење записника.
3.) Извештај управе о раду и промету у год. 1906., претрес завршног рачуна (билансе) од год. 1906. Предлог управе за поделу добити, извештај надзорног одбора и додељење опроснице управи и надзорном одбору.
4.) Предрачун за годину 1907.
5.) Предлози управе и деоничара.
6.) Избор 2 члана управе, 2 надзорника и 1 заменика.
7.) Избор одбора за опредељење кредита члановима управе.

Др. Арон пл. Војновић с. р.
председник.

Завршни рачун.

Имање: покретности 2487 К 16 п. Предујмови 846 К. Кућа у Ст. Бечеју 23.109 К 64 п. Стране деонице 550 К. Потраживања код страних завода 35.844 К 18 п. Готов новац 31.443 К 61 п. Хипотекарна потраживања 339.660 К. Менице 902.782 К. Обвезе 56.342 К. **Свега 1,393.064 К 59 п.**

Дуг: деонична главница 100.000 К. Резервна главница 108.050 К 86 п. Преносне ставке 2111 К 23 п. Преносне камате 10.732 К 67 п. Делимци 27 К 48 п. Улози 1,006.890 К 77 п. Разни веровници 1797 К 58 п. Реесконт 138.054 К. **Чиста добит 25.400 К. Свега 1,393.064 К 59 п.**

Губитак: Порези и пристојбе 7058 К 15 п. Отпис од покретности 436 К 57 п. Камата реесконта 3041 К 47 п. Плате 8240 К. Трошкови 3439 К 16 п. Камата на улоге 40.509 К 45 п. Изравнање: отпис 1 менице 400 К. Делимци à 30 К 500 деоница 15.000 К. Резервној главници 4000 К, тантијеме 6000 К. **Свега: 88.124 К 80 п.**

Добитак: Закупнине 850 К. Камате 87.002 К 08 п. Разни дохотци 272 К 72 п. **Свега 88.124 К 80 п.**

У **Ст. Бечеју,** 31. децембра 1906. год.

Др. Иван **Влаховић** с. р., главни управитељ. Ђока **Богдановић** с. р., књиговођа. Светозар **Соколовић** с. р., благајник.

Сравњено са главном и споредним књигама, са исправама и објектима и у реду нађено. У **Ст. Бечеју,** 1. јануара 1907. Надзорни одбор: Др. Милан **Поповић** с. р., Милош **Гавански** с. р., Емил **Лозанов** с. р.

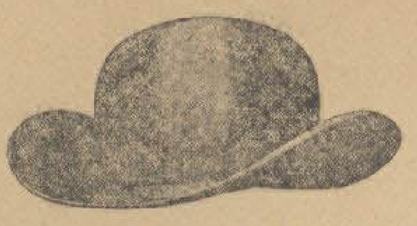

Молим сваког

нека им на уму, да само код

Николе Ивковића

у Нов. Саду (Бачка)

може најбоље и најјефтиније пазарити. На стовариштy има готових: ОДЕЖДА, БАРЈАКА, ЛИТИЈА, НЕБА и све могуће свиле прве врсте праве руске, француске и италијанске, даље КАНДИЛА, КРСТОВА, КАДИОНИЦА, РИПИДА, ЧИРАКА и т. д. икона на платну, лиму и дрвету од најбољих живописаца. — У својој радионици израђује: Иконостасе и Христове гробове све по најумеренијој цени. Такођер и свештеничке хаљине, капуте и дејаке, а за тај посао имаде изврсног доброг кројача. — Стовариште најбоље врсте свештеничких шешира, камилавки и појасева. — Свакој поштованој муштерији шаљу се на углед мустре, предрачуни и ценовник бадава. За обилате наручбине моли са поштовањем **Никола Ивковић,** Нови Сад, Дунавска улица, у својој кући. 660 4—30

Где се може **најбоље** и **најјефтиније** пазарити? — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити **све црквене утвари?** — Код **Мите Перинца.**

Где се може добити **небо, литија, полијелеји, кандила?** — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити: **заставе, барјаци за певачка друштва?** — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити: **златни и сребрни џепни сатови?** — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити: ДОБРИ, РАЗНИ ЗИДНИ САТОВИ? — Код МИТЕ ПЕРИНЦА.

Где се може добити за 5 круна: **добар џепни сат?** — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити разне врсте **златних ланаца?** — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити: **златне минђуше, прстење, медајлије?** — Код **Мите Перинца.**

Где се може добити: ЦЕО ПИМУК ЗА МЛАДУ? — Код МИТЕ ПЕРИНЦА.

Где се могу добити: **бриљантске и дијамантске ствари?** — Код **Мите Перинца.**

Где се може добити: **сребрни и од кина-сребра есцајг?** — Код **Мите Перинца.**

Где се може добити: **ауфсаца, чирака, кутија, штапова?** — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити: **руске и остале св. иконе и историске слике?** — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити: **све врсте шивећих машина?** — Код **Мите Перинца.**

Где се могу добити: СВЕ ВРСТЕ РАМОВА и ОГЛЕДАЛА? — Код *Мите Перинца.*

Где се може на отплату: **разних роба добити?** — Код **Мите Перинца.**

А ко јамчи за солидну и савесну послугу? *Мита Перинац.*

А где је радња (трговина) МИТЕ ПЕРИНЦА? — У ПАНЧЕВУ, на пијаци.

Адреса за телеграме: Perinacz, Pancsova. 664 4-6

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Бранник“.

Штампарија деоничарског друштва „Бранника.“